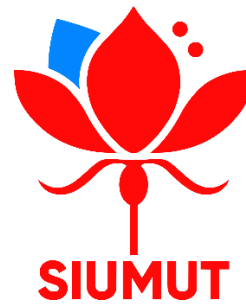

2025-mut aningaasanut inatsimmut isumaqatigiissut

Uku akornanni

2025-mut aningaasanut inatsimmut isumaqatigiissut

2025-mut aningaasanut inatsimmut isumaqatigiissut

Partiit isumaqatigiissuteqartut 2025-mut aningaasanut inatsit tulliuuttunik samminnitq isumaqatigiissutigaa:

Inuit Ataqatigiit aamma Siumut 2025-mut aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqarput. Partiit isumaqatigiissuteqartut immikkoortuni arlalinni nutaanik suliniuteqarnissaq isumaqatigiissutigaa. Tamatumani ineriartornermik innuttaasunullu toqqissisimanartunik sinaakkuteqarnissamik anguniagaqarneq ikorfartorumallugu, taamaaliornermi periarfissat unamilligassallu annertuut ukiuni aggersuni pisussat iliuseqarfigissallutigit.

Isumaqatigiissut oqimaaqatigiippoq, taamaalillunilu soorunami missingersuutit naatsorsuutillu pillugit inatsimmi sinaakkutit iluanniilluni, peqatigisaanillu aningaasartuutaanerusussatut kissaatigisat piviusorsiorturnik aningasalersorneqarsinnaallutillu, piviusunngortinneqarsinnaanerat ilimagineqarluni.

Taamaammat isumaqatigiissummi immikkoortuni pingaarnerni tulliuuttuni suliniuteqarnissaq pingaarnertinneqarpoq:

- Meeqqat atuarfiata pitsaassusaa annertusarniarlugu Namminersorlutik Oqartussat ilapittuinissaat, taamaalilluni inuusuttut atuarfimi naammassinerminni ilinniagaqarnissamut piareersimasinnaaqullugillu, inuiaqatigiinni aqqissuusaanikkut pisariaqartitat iliuseqarfiginiarlugit pisariaqartitanit aqunneqartumik ilinniartitaanermik piginnaangorsarnermillu ineriartortitsinermi suliniutit siuarsarneqarsinnaaqullugit.
- Immikkoortuni periarfissanik atorluarneqanngitsunik siuarsaasinnaasunik, attaveqaatitigullu tassunga aporfusinnaasunik iliuseqarluni sinaakkutinik pilersitsinissap immikkut aallunneqarnera, tassani kujataa nunattalu kangia ilanngullugit.
- Peqqissutsimut, akileraartarnermut ineqarnermullu politikikkut isumaqatigiissutit, ilaatigut innuttaasunut inoqarfik apeqqutaatinagu toqqissisimanartunik atugassanillu pilersitsinissamik siunertaqartoq.
- Suliniutit sukumiisut isumaginninnikkut ajornartorsiutinik ilaqutariinnut eqquisunik iliuseqarnissamik siunertaqartut, kommuninullu Nunattalu Karsianut annertusiartortumik aningaasartuutitigut tatisisut.
- Ukiuni tullerni qulit 15-illu ingerlaneranni utoqqartatta amerliartornissaannut inuiaqatigiinnik piareersaaneq. Tamanna utoqqarnut periusissiap suli allamik malitseqartinneratigut pissaaq, tassani utoqqarnut inatsisissap piareersarnera isumaginninnikkullu oqimaaqatigiissumik siunissamullu qularnaarneqartumik soraarnerussutisianik aqqissuussinerit ilanngullugit suliarineqassapput.
- Kattuffiit, inuit ataasiakkaat inuiaqatigiinnilu suliallit nukittorsarniarlugit timersornermut kultureqarnermullu immikkoortumi sinaakkutinik pitsanngorsaanerit nangittumik ingerlanneri pissapput.
- Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnut aamma ICC-mut aningaasaliissutit qaffanneri.

Naalackersuisut november 2023-mi Attassinissamik Ineriartortitsinissamillu Pilersaarut II saqqummiuppaat. Taanna aqqissuusseqqinnermut siunnerfinnik ungasissumik sammititanik akimuisumillu pilersaarusernermik sanarfineqarpoq, aningaasaqarnermullu inatsimmik isumaqatigiissummi suliniutit pingaarnersiukkat tassunga ataqatigiissillugu aamma isigineqassapput.

Taamaammat isumaqatigiissummut ingerlaavartumik malitseqartitsinermit atatillugu, aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqartut peqatigisaanik Attassinissamik Ineriartortitsinissamullu Pilersaarut II-p aqqissuusseqqinnermullu suliniutit tassunga atasut piviusunngortinneqarneranni siuarartornermik malinnaanissaat pissusissamisuusaaq. Peqatigisaanik pisortat isumalluutaanik illersorneqarsinnaasumik atuinissaq, anguniakkanillu naammassinninnissaq qularnaarniarlugu,

suliniutit aallartinneqareersut nalilersorneqartarnissaat sunniutaasalu uuttorneqartarnissaat pingaarutilittut toqqammaviuvoq. Periuseq taanna aamma 2025-mut Aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissummi suliniutinut pingaarnersiukkanut arlalinnut tunngavissaatinneqarpoq.

Tamatuma saniatigut isumaqatigiissummi anguniakkat piviusunnngortinneqarnerannut, tassungalu attuumasumik suliniutit piviusunnngortinneqarnerannut atatillugu pisortat ingerlatsiviata tamarmiusup isorinnittumik aallaaveqarluni qissimigaarneqarnissaa, aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqartut pingaartippaat.

Tamatuma saniatigut innuttaasut qaninnerusumik sunniuteqarnerullutillu misiginissaat pitsaanerumillu isumagisassanik naammassinnittarnissaq annertuumik eqqumaffigineqartariaqarpoq. Tamanna ilaatigut digitaliusunik aaqqissutit annertunerusumik atornerqarnerisigut, pisortani ingerlatsisut akunnerminni isumagisassanik agguuassinerisa pitsanngorsarnerisigut ataatsimoorussanillu aaqqiisinaanertigut pisinnaasoq tunngavissaatinneqarpoq.

1. Ilinniarsimassutsikkut piginnaasatigullu qaffassaaneq

Inuusuttut amerlanerit ilinniagaqalernissamut piareertikkumallugit, meeqqat atuarfiata pitsaassusaata qaffassarnissaanut sinaakkutinik pitsaanerulersitsineq

Inuiaqatigiinni ilinniarsimassutsikkut piginnaasatigullu ineriartornerup qaffasissusaata ataatsimoortumik pitsanngorsarnissaanik anguniakkamik angusaqarnissamut, meeqqat atuarfiat pingaaruteqartoq, Naalakkersuisut isumaqatigiissuteqartullu isumaqatigiissutigaat. Meeqqat atuarfiata ingerlanneqarnera kommuninit akisussaafigineqarpoq, tamannalu nuna tamakkerlugu suliniutitigut ikorfartorneqarpoq, tassani meeqqat atuarfianni ilinniartitsisunik ilinniartitsineq, pikkorissaanermi ilinniaqqinnermilu neqeroorutitigut atuartsissutillu suliaqarnerit ilanngullugit.

Naalakkersuisut 2024-mi "*Ilinniartitaanermi periusissiaq 2024-2030*", tassungalu malitseqaataasoq "*Ilinniartitaanermi pilersaarut 2024*" meeqqat atuarfiannik pitsanngorsaanermik pingaarnertitsisoq, pitsaasumillu ineriartornerup ilinniartaanermi aaqqissuussinermut allamut tunngatillugu pitsaasumik sunniuteqarlunilu, inuusuttut amerlanerit, meeqqat atuarfianni naammassinninnerminni sukkasuumik inuussuttut ilinniagaannik naammassinnittalernissaanut ilapittuutaasusaaq saqqummiuppaat. Aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissummi ilinniartitaanermut periusissiap malitseqartinneqarnissaanut immikkut aningaasaliisoqarpoq.

Tamatuma saniatigut 2025-mut aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissutikkut ilinniartitsineri atorussat meeqqallu atuarfianni immikkut atuartsinerup pitsanngorsarnissaannut aningaasanik siunertamut immikkut aningaasaliisoqarpoq.

Ukiuni 2025-2027 ukiut tamaasa 5 mio. kr.-t kontomi pingaarnermi 20.11.70 Suliniutinut nutaanut sillimmatit erseqqinnerusumik tunngavissialiinikkut siunertamut immikkoortinneqarput. Suliniutip 2028-mi ingerlateqqinneqarnissaanut pisariaqartitsinerup isummerfiginissaa siunertaralugu, 2027-mi ukiup affaani siullermi suliniummik naliliinissaq tunngavissaatinneqarpoq.

Inuusuttunut ilinniagaqarnatillu suliffeqanngitsunut pillugit iliusissatut pilersaarummik piviusunnngortitsineq

Attassinissamut Ineriartortitsinissamullu Pilersaarut II-mi iliusissatut pilersaarutip, inuusuttut amerlavallaat ilinniagaqarnatillu suliffeqanngitsut ikilisarnissaanik siunertaqartup piviusunnngortinnissaanut Naalakkersuisut annertuumik aallussinissaat, isumaqatigiissuteqartut naatsorsuutigaat.

Tassunga ilanngullugu siunnersuineri suliniutit, meeqqat atuarfianni inuusuttunut 18-it inorlugit ukiulinnut siunnersuinerit nukittorsaallutillu siuarsaasut, kingornalu suliffeqarnermi suliniutinut

kiisalu ilinniartfinni praktikkerfissarsiuussinernut atatillugu ornigulluni siunnersuinerup sukumiisumik nalimmassarneqarnissaa tunngavissaatinneqarpoq.

Nalimmassaanerit takku allanngortiterineritigut maanna sinaakkutigineqartut iluanni pisinnaasutut ilimagineqartutigut 2025-mi pisussatut ilimagineqarput, aningaasanullu inatsimmut allanguutissatut siunnersuutikkut atugassanngortinneqarsinnaanerit naatsorsuutigineqarpoq.

Pisariaqartinneqartunik aqunneqartumik ilinniartitaanikkut piginnaanngorsaanikkullu ineriartortitsinermik pilersaarusiorneq

Ilinniartitaanermik piginnaanngorsaanermillu ineriartortitsinissamik suliniut siuliani taaneqartoq aamma ilinniartitaanermut politikikkut isumaqatigiissutissami, maanna partiit akornanni isumaqatiginninniutigineqartumi imarineqartunik taamatullu Inatsisartut 2024-mi upernaakkut ataatsimiinnerani inuussutissarsiutinut ilinniartitaanermut inatsisimmi akuerineqartumik naapertuuttoq aamma naatsorsuutigineqarpoq.

Kingullertut taaneqartoq pisariaqartitsinermik aqunneqartumik ilinniartitaanermik piginnaanngorsaanermillu ineriartortitsilluni suliniummot ilapittuutaassaaq, taannalu namminersortuni pisortallu ingerlatsiviini pisariaqartitanut ikorfartuisuussaaq. Tassani aalisarnermi umiartornermilu immikkoortumi, sanaartortuni kiisalu takornariartitsinermi aatsitassarsiornermilu inuussutissarsiutini ineriartortitseqqinnissamut tunngatillugu pisariaqartitat iliuuseqarfigineqarnissaannut pilersaarutitik sukumiisunik suliaqarneq ilanngullugu. Assinganik pisortat ingerlatsivianni pisariaqartitsinermik aqunneqartumik ilinniartitaanermik piginnaanngorsaanermillu ineriartortitsilluni suliniuteqartoqassaaq, taannalu isumaqatigiissutip ilaani immikkoortumi pisortat ingerlatsiviannik siunissamut qulakkeerinninnermi erseqqinnerusumik iserfigineqassaaq.

Pilersaarutitik taakkunannga suliaqarnissap aningaasatigut sinaakkutaareersut iluanni pinissaa naatsorsuutigineqarpoq, taakkualu piviusunngortinnera immikkoortuni pineqartuni tunngavissiassat imarisaat apeqqutaatillugu aningaasaliissutitigut malitseqarsinnaavoq.

2. Piujuartitsisumik siuariartorneq aningaasaqarnermullu arlalinnik periarfissalimmut ikaarsarneq

Najugarisamit aallaavilinnik, imminut pilersornermut nunallu immikkoortuini ineriartortitsinermik aallussisumik inuussutissarsiutinik siuarsaanermik suliniutit

Naalackersuisut partiillu isumaqatigiissuteqartut inuussutissarsiornermut immikkoortumi suliniutit sukumiisut arlallit pingaartippaat. Taakku ilaat pingaarnertut inuussutissarsiornermut tunnganerupput, allallu inuussutissarsiornermik ineriartortitsinissamut pisariaqartitanut sukumiisunut siunnerfiligaallutik, tamatumani nunap immikkoortuini sumiiffinni najugarisani immikkut pisariaqartitanik aallaaveqartunik.

Suliniutinut tulliuuttunut aningaasaliisoqarpoq:

Aallarnisaasunut tapiissutit

2025-mut aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissummi aallarnisaasunut tapiissutinut immikkut aningaasaliisoqarpoq. Siunertamut aningaasaliissutit soqutigisaqartut attuumassuteqartut suleqatigalugit illunik aallarnisaavinnik pilersitsinissamut suliniutinut immikkoortinneqarlutillu inuussutissarsiutinik siuarsaanermi aaqjissuussinernut, ilaatigut illoqarfinni minnerni inuussutissarsiornermik ineriartortitsinermik siuarsaanermut immikkoortinneqarsinnaapput. Kingullertut taaneqartoq inuussutissarsiutinik siuarsaanermut inatsisip nutarterneqarnissaanut ilaatinneqarnissaa aamma tunngavissaatinneqarpoq.

2025-mi ukiumut 5 mio. kr.-t, 2026-milu ukiumut 5 mio. kr.-t kiisalu 2027-mi ukiumut 3 mio. kr.-t kontomi pingaarnermi 20.11.70, Suliniutinut nutaanut sillimmatit, erseqqinnerusumik tunngavissialiinikkut siunertamut immikkoortinneqarput. Suliniutip 2028-mi ingerlateqqinneqarnissaanut pisariaqartitsinerup isummerfiginissaa siunertaralugu, 2027-mi ukiup affaani siullermi suliniummik naliliinissaq tunngavissaatinneqarpoq.

Inuussutissarsiornermik ineriartortitsinermi najukkamik aallaaveqarneq periarfissallu annertuut atorluarneqanngitsut piviusunngortinneqarnissaannut sinaakkutit

Inuussutissarsiornermik siuarsaernerup, inuussutissarsiornermi immikkoortut aalajangersimasut inuussutissarsiutit pingaarutillit amerlaneranit malittarisassiuunneqarnerannut tunngaviliisoq, piffinni aallaaveqarnissaanik qulakkeerinninnissamik pisariaqartitsineq, aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqartut oqaluuserisaat, tassani aalisarnermi kingullermilu takornariaqarnermut immikkoortumi pisut ilanngullugit.

Peqatigisaanik inuussutissarsiornermi immikkoortunik peqarpoq nunatsinni periarfissanik atorluanaissap piviusunngortinneqarsinnaaneranni annertooujussuarmik aningaasaliivigineqarnissamut pisariaqartitsisunik, tassani aatsitassarsiornermi ingerlatsisut pingaarutillit ilaat erngullu nukingata suliffissuaqarnikkut atorluarnissaa ilanngullugu. Immikkoortuni taakkunani inatsisit ilaatigut aningaasaliisinnaasut siuarsarnissaannut atatillugu naapertuilluartumik naligiimmillu isumaginnittussarsiornermik ingerlatsinissamik, ilaatigullu taakku inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut annertunerpaamik iluaqutaasinnaanerannik pilersitsiniarnermik siunnerfeqarput.

Periusissiassanik inatsisissanik nutaanik suliariumannittussarsiuussinissanilu ilusiliinernut atatillugu eqqummaariffigisassat tamaasa eqqumaffigeqqullugit Naalakkersuisut kaammattorneqarput, tamatumani inuussutissarsiornermik ineriartortitsinermi periarfissaviit piviusunngortinneqarnissaat, peqatigisaanillu annertunerpaamik najukkanit aallaaveqarnerisa qulakkeernissaat siunertaralugu.

Peqatigisaanik Tasersiami erngup nukinganik innaallagissiorfimmik suliffissuaqarnermi iluaquteqarnissaq tunuliaqutaralugu inuussutissarsiornermik siuarsaaniarluni kontomut pingaarnermut 82.30.01, "Mingutsitsinngitsumik aningaasarsiornikkut siuarsaarnermut" tunngatillugu EU-mi suliniut, aningaasat atugassanngortinneqartut amerlineqarsinnaanerannik ajornanngippat tunngavissiiinissamik Naalakkersuisut kaammattorneqarput. Tamanna aningasaliissutit ilaannut, maanna ingammik Carbon Capture Storage (CCS) siuarsarnissaanut atorneqartussatut eqqarsaatigineqartunut naleqquttuusinnaavoq.

Taamattaaq erngup nukinganik innaallagissamit nukissap sinneruttup tunineqarnissaanut nittarsaassinermik, aningaasaliisinnaasunillu oqaloqateqarnermik sinaakkutissanik pisariaqartunik pilersitsinissap eqqummaariffiginissaanik Naalakkersuisut immikkut aallussinissaat naatsorsuutigineqarpoq. Taamaalilluni nukissamik piujuartumik sanaatornissamut aningaasaliissutissatut akuerineqareersut kingunerannik nukissamik sinneruttumik annertuumik peqartoqalissaaq, taannalu assersuutigalugu qarasaasiakkut paasissutissanik toqqorsivinnik suliffeqarfinnilluunniit annertuumik innaallagissamik atuisunik pilersitsinernut atatillugu soqutiginarsinnaavoq. Taamaammatt pilersaarummik tigussaasumik ataqatigiittumillu suliaqarnissamut Naalakkersuisut kaammattorneqarput.

Tunumi, Qaanaap eqqaani Kujataalu ukkataralugit nunap immikkoortuani ineriartortitsinermik siuarsaanissamut immikkut suliniutit

Isumaqatigiissuteqartut nunap immikkoortuini arlalinni sumiiffinnilu ineriartortitsinissamut periarfissanik atorluarneqanngitsunik peqarfiusuni, peqatigisaanillu ikittunik suliffissaqarfiusuni inuussutissarsiornikkut immikkut siuarsaanissamik pisariaqartitsisoqartoq isumaqarput. Tamanna ingammik Tunumut Kujataanullu tunngatillugu atuuppoq.

Tunumi aalisarnermik ineriartortitsilluni suliniutit nanginneqarnissaannut aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq, tamannalu siusinnerusukkut suliniutinik aallareriikkanik nangitsinerullunilu nukittorsaaneruvoq. Kontomi pingaarnermi, 50.01.20 Aalisarnej piniarnerlu, ukiumut immikkut 1 mio. kr.-nik allanik immikkoortitsisoqarpoq, taamaalilluni siunertamut aningaasaliissutit ukiumut 2 mio. kr.-nngortinneqarlutik.

Isumaqatigiissuteqartut ilanngullugu Kujataani ataatsimut ineriartortitsinerup nukittorsarnissaanut pisariaqartitsisoqarnera arajutsisimanngilaat. Tassunga atatillugu Naalakkersuisut Kommune Kujallermik suleqateqarlutik Qaqortup eqqaani mittarfimmik 1.500 meterimik pilersitsinissamik aalajangeriikkamut tapiliullugu kommunimi pitsaasumik ineriartornissamik aallussinissaannik kaammattorneqarput. Taanna aallaavigalugu malitseqaataasumik aqquinniorinissamut sukumiisumik pilersaarusiorinissaq Nuupilummilu umiarsuarmik ikaartaammut talittarfiliornissamut, nunap immikkoortuani ataqatigiinnerusumik attaveqaatinut ilapittuutaasinnaasumik, kommunimut ineriartortitsinissamik periarfissiisumik pilersaarusiortoqartariaqarpoq.

Tamatuma saniatigut isumaqatigiissuteqartut Upernaviarsummi traktorimut aningaasaliinissaq pingaartippaat, taanna Upernaviarsummi inuussutissanik imminut pilersornerulernissamik siuarsaanermi ineriartortitsilluni suliniarnermut pitsaanagerusunik sinaakkuseeqataasinnaavoq. 2025-mi konto pingaarneq 73.04.02 Ineriartortitsinermut aningaasatigut tapiissutit, nunalerineq, siunertamut 1 mio. kr.-nik immikkoortitsisoqarpoq.

Isumaqatigiissuteqartut Nuup kujataaniit kujaterpiaanut pingaartumillu aammalu Qaanaami Ittoqqortoormiinilu, ineriartortitsinissamut pisariaqartitsisoqartoq isumaqarput. Tamatumunnga atatillugu Naalakkersuisunut, kommunit attuumassuteqartut suleqatigalugit, nunap ilaani taakkunani inuussutissarsiornikkut siuarsaanissamut periarfissanik ineriartortitsinissamut suliniutiliornissaat kaammattuutigineqarpoq.

Ikorfartuisumik attaveqaatit

Naalakkersuisut immikkoortunut pilersaarutaannut nunatsinni inuussutissarsiornermik inerisaanermi attaveqaatinut pingaaruteqartunut tunngatillugu, inuussutissarsiutinik ineriartortitsinissamut periarfissat naapertuuttut eqqumaffigissagaat, isumaqatigiissuteqartut ilanngullugu naatsorsuutigaa. Taakku innuttaasunut tunngatillugu pilersuinerup saniatigut, tunngavissanik sanarfinerni malitseqaataasunillu misissueqqissaarnerni, immikkoortunut pilersaarutini ataasiakkaani pingaarnersiutinut tunngavigineqartuni pingaarutilittut ilaatinneqartariaqarput.

Naalakkersuisut aalisarnermi suliffissuit pisariaqartitaannik qulakkeerinninniarnermut atatillugu umiarsualivinnillu iluarsartuussinerit siuarsarlugillu ineriartortinnissaannut tunngatillugu najukkani sulisussaaleqilersinnaanerup iliuseqarfigissagaat naatsorsuutigineqarpoq, tassani inoqarfiit immikkut pisariaqartitsisut, inuussutissarsiornermillu ineriartortitsinermi aporfeqartut immikkut aallunneri ilanngullugit.

2024-mut aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissut aamma malillugu umiarsualivinnut immikkoortumut pilersaarummi maanna pingaarnersiorneqartut killiffiat aallaavigalugu, inoqarfiillu minnerusut annertunerusumik ineriartortitsiviunissamut periarfissallit pisariaqartitaat naammattumik isiginiarlugu, umiarsualiviit pillugit immikkut politikikkut isumaqatigiissuteqarsinnaaneq naatsorsuutigineqarpoq.

Taamattaaq mittarfiit aaqqissuussaananer at inuussutissarsiuinik ineriartortitsiner mi innuttaasunullu takornarianullu tikikkuminassutsimi pingaarutilimmik toqqammavissaavoq. Nunatta kitaani mittarfiit angisuut pingasut ukioq manna aappaagulu naammassineqarneranni pingaarnertut aaqqissuussiner mi pingaarutillit inissinneqassapput. Taamaammat partiit isumaqatigiissuteqartut Ittoqqortoormiini Tasiilamilu mittarfinnik sanaartornissaq piareersaasiorluni suliat aallartinneqareersut sanaartornermik pilersaarummik C-millu missingiussamik suliaqarner mi immikkoortumi tuller mi ilanngunneqarnissaat qilanaaraat, taamaaliornikkut Tunumi pingaarnertut aaqqissuussineq piviusunngortinneqarsinnaaqullugu.

Aalisarner mi inatsimmut malitseqarneq

Isumaqatigiissuteqartut aalisarnerup ineriartornera ingerlaqqinnissaanik kissaateqarput. Aalisarnermut inatsit nutaaq tunngavigalugu sinerissap qanittuani aalisartut, angallataatillit umiatsiaararsortullu atugarisaannik eqqasuuteqaqqunagu, aalisarnermik ingerlataqartut ingerlatseqatigiiffinnik angallatinik atortutigitullu aningaasaqarnikkut isumaqatigiissutit tunngavigalugit sillimasoqassaaq. Tassa ingerlatseqatigiiffiit, aalisarnermut inatsit nutaaq tunngavigalugu, aalisartunut isumaqatigiissutiminnik taamaatitsissagaluarpata, isumaqatigiissuteqartut aalisartunut taakkununga ikiorsiisimanagerit aningaasaqarnikkut aaqqiissuteqarnissamut periarfissanik, pisariaqarpat, ujartuisoqarsinnaanera qularnaveeqqusisoqarsinnaaneraluunniit piareersimaffigineqassasoq isumaqatigiissutigaat, sinerissap qanittuani aalisartut pitsaasumik toqqammavissaqartinniarlugit

3. Pisortat ingerlatsiviannik siunissamut isumannaarinninneq

Innuttaasunut pitsaasunik toqqissisimanartunillu peqqissutsimut sullississutinut tunngatillugu sinaaklutit pitsaanagerusut

Peqqinnissamut politikikkut isumaqatigiissutikkut november 2023-meersukku 2024-mullu aningaasanut inatsisikkut peqqinnissamut immikkoortumut aningaasaliissutit ilaneqarput. Peqatigisaanik isumaqatigiissutip piviusunngortinnissaanut suliaqarnissamut Peqqinnissarlu pillugu isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaani immikkoortunik aalajangersimasunik malitseqartitsinissamut politikikkut siunnerfiliisoqarpoq.

2025-mut aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqartut annertunerusunik suliniuteqartoqarnissaanik pisariaqartitsineq aallaavigalugu peqqinnissamut immikkoortumut aningaasaliinerunissaq pingaartippaat, tassani siorna peqqinnissamut politikikkut isumaqatigissummi anguniakkat ilaasa tigussaasunngortinnissaat ilanngullugit.

Tassani peqqinnissaqarfimmi piginnaanngorsarnernut ilinniaqqinnerillu, Danmarkimi (bussinik) nunatsinnilu (ATV-nik) napparsimasut pitsaanagerusumik angallanneqarnissaannik qulakkeerinninnissaq, kiisalu siunissami erninernut napparsimasunullu angalaqataanernut sinaakkutinut toqqissisimanarnerusunut ataatsimut pisariaqartitsinerit qularnaarissaat pillugit apeqqut sammineqarpoq.

2025-mi 3 mio. kr.-t immikkoortinneqarput ukiunilu 2026-2027 ukiut tamaasa 5 mio. kr.-t konto pingaarnermi 20.11.70, Suliniutinut nutaanut sillimmatit, erseqqinnerusumik tunngavissialiinikkut siunertamut immikkoortinneqarput. Suliniutip 2028-mi ingerlateqqinneqarnissaanut pisariaqartitsinerup isummerfiginissaa siunertaralugu, 2027-mi ukiup affaani siuller mi suliniummik naliliinissaq tunngavissaatinneqarpoq.

Taamaalilluni sillimmatit tulliuttunut pilersaarutissanut suliniutissanullu aningaasaleeqataassutissaassapput:

- Peqqinnissamat immikkoortumut maanna siunissamilu pisariaqartinneqartussanut siunnerfilikkamik ilinniartitaanikkut piginnaanngorsaanikkullu ineriartortitsineq, siunissami peqqinnissaqarfiup aaqqissuunneqarneranut politikikkut aalajangigassanik aamma qulakkeerinnittoq.
- 2023-mi peqqinnissamat politikikkut isumaqatigiisummik malitseqartitsinertut peqqinnissamik ingerlatsivimmi Naalakkersuisut aaqqissuusaanikkut sulinerisa immikkoortuata tullianut ilaasumik qulaajaanernik malitseqartitsineq.
- Suliami tassani ilaatigut peqqinnissaqarfimmi erninernik passussinernut malitseqaataasumillu angalaqataasunut il.il., suliami aningaasaqarnikkullu illersorneqarsinnaasuni, ilaatigullu ernisussap ilaqutaasalu pisariaqartitaannik eqqummarinnittut, nunallu immikkoortuani naapertuuttumik oqimaaqatigiinnermik qulakkeerinnittut, aaqqiissutissatut siunnersuummut ataatsimut arlalinnulluunniit siunnersuutit tunngavissaatinneqarput.
- Ilanngullugu sullississutinut allattorsimaffiup nutarternissaanut apeqqut, taasungalu tapiliullugu peqqinnissamat immikkoortumut sanaartornissamat pilersaarummut siunnersuut tunngavissaatinneqarpoq. Sullissinerit suut sumiiffinnilu suni neqeroorutigineqarnersut innuttaasunit qaqugukkulluunniit nalorngissutigineqarpoq peqqinnissaqarfiup sullissinerinut takussutissiap tamatigut nutarterneqartuarsimanissaa pillugu siunnersuut. Tassunga atatillugu meeqqat pisariaqartitsivissut tamarmik sumi najugaqarnerat apeqqutaatinnagu neqeroorummut tassunga tunngatillugu naapertuuttunik ukioqalernerminni kigutini narlorsaanermik neqeroorfigineqartarnissaannut Naalakkersuisut sukumiisumik qulakkeerinninnissaat naatsorsutigineqarpoq.
- Peqqinnissaqarfimmi angallassinissamik pisariaqartitsinermik ikorfartuisumik naapertuuttumik akuersaarnissaq, nunatsinni nunattalu avataani katsorsarneqarnernut tunngatillugu.

2025-mi aningaasanut inatsimmi ilassutitut aningaasaliissutit aamma maannakkut nunatsinni peqqinnissaqarfimmi sulianut ikorfartuisunut siunertaqartunik ukiuni aggersuni qallunaat aningaasanut inatsisaanni aningaasaliissutigineqartussatut ilimagineqartunut ataqatigiissillugit isigineqassapput, taamaalilluni immikkoortumi ataqatigiisummik pilersaarusiortoqarsinnaaqqullugu.

Naggasiullugu isumaqatigiissuteqartut innersuussutigivaat, Naalakkersuisut, peqqinnissamat isumaqatigiissut tunuliaqutaralugu, Nuup avataani piffiit ilaanni kigutit narlorsarneqartarnissaannik neqerooruteqarnissamat suliniutinik pilersitsissasut. Suliniutit taakku tunngavississavaat nuna tamakkerlugu kigutit narlorissarsinnaanissaasa atuutilernissamat periarfissiisinnaallutik.

Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut ikilisarnissaannut qimarnuinnillu tapiissuteqarnissamat suliniutit

Ukioq kingulleq aningaasanut inatsimmik isumaqatigiisummi ilaatigut ilaqutariinnut paarsisartut atugaat, ilaqutariit siunnersueqatigineqarneri isumaginninnikkullu politikikkut suliniutit allat sammineqarput. Angajoqqaat siunnerfigalugit isumaginninnermi immikkoortumi suliniarnerup nukittorsarnissaa isumaqatigiissutigineqarpoq, taamaaliornermi angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut amerlasoorujussuunerata aamma kommunit isumaginninnermut ingerlatsiviinik aningaasaqarnerannillu ilungersunartorsiortitsisup annikillisarneqarsinnaanerat siunertaralugu.

Ilaqutariinnut paarsisartut atugaannik akileraarusiinikkut pisariillisaanermik Naalakkersuisut suliniutaat isumaqatigiissuteqartut ilassilluarpaat. Taama suliniuteqarnikkut ilaqutariinnut paarsisartut aningaasarsiaasa akileraarusiisarnikkut ilaqutariinnut paarsisartunit ajornannginnerusumik passunneqarsinnaanerat ilimagineqarpoq, taamaalillutillu akileraarutinut akiligasseqqinneqarnermi artornartorsiortarnerit pinngitsoortinneqarsinnaassallutik. Suliniutit 2025-p ingerlanerani meeqqanut inuusuttunullu immikkoortumi ilassutitut suliniuteqarnikkut malitseqartinneqassaaq.

2025-mi 3 mio. kr.-t immikkoortinneqarput ukiunilu 2026-2027 ukiut tamaasa 5 mio. kr.-t konto pingaarnermi 20.11.70 Suliniutinut nutaanut sillimmatit, erseqqinnerusumik tunngavissialiinikkut siunertamut immikkoortinneqarput. Sillimatinik atugassanngortitsinissaq ilaatigut meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartut pillugit misissueqqissaarnermi, siunertamut ilassutitut aningaasaliineq tunuliaqutaralugu aallartinneqaqqammersumi, kaammattuutit malitseqartitsinerlu aallaavigalugit pissasoq tunngavissaatinneqarpoq. Taamattaq suliniutip 2028-mi ingerlateqqinneqarsinnaaneranut pisariaqartinneqarsinnaasut isummerfiginissaat siunertaralugu, suliniummik naliliinerup 2027-mi ukiup affaani pinissaa tunngavissaatinneqarpoq.

Aningaasaqarnermut inatsisissatut isumaqatigiissummut ilaasut kaammattuutigaat, Naalackersuisut, kommunit meeqqanut tamanut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartunut aqqissugaalluartunik ataasiakkaartunillu iliuuseqarnissamut pilersaarusiornissaannut qularnaarissasut, kiisalu iliuuseqarnissamut pilersaarutit pitsaassusaannik aamma sunniutaannik nalilersuinissamut qularnaarillutik. Iliuuseqarnissamut pilersaarutit meeqqap ataatsip pisariaqartitaanik aamma pisinnaatitaaffiik tunngaveqassapput kiisalu meeraq aamma attuumassuteqartut, tamatumani aamma angajoqqaat, suleqatiginerisigut aqqissorneqarlutik. Anguniagaq tamatumani tassaavoq, meeqqap ulluinnaa naapertuilluartumik, tapersorneqartumik ineriartorfiusumillu aqqissorneqarnissaa, taamaasilluni meeqqap ineriartorneranik qularnaarilluni, kiisalu, Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat naapertorlugu pisinnaatitaaffii ataqqineqarnissamut aamma malinneqarnissamut qularnaarneqarnissaat.

Suliniutit inunnut innarluutilinnut inersimasunullu ulorianartorsiortunut sammitinneqartut

Nunatsinni innuttaasut innarluutilit atugaasa pitsanngorsarnissaannik sulinianik ingerlatseqqittoqarnissaa isumaqatigiissuteqartut pingaartippaat, tassani soqutigisaqartut attuumassuteqartut peqatigalugit 2025-mi nunatta immikkoortumi pisussaaffiik naammassinnittumik saqqummiussinissaq siunertaralugu inuit innarluutilit pillugit inatsimmik nutaamik piareersaasiornissaq ilanngullugu.

Ilaatigut pisariaqartitat paasiumallugit, pineqartumilu suliniutit pitsanngorsarumallugit, 2025-mi tusilartut isumasioqatigiissinneqarnissaannik ingerlatsinissamik aningaasaliisoqarpoq. Konto pingaarnermi 20.11.70, Suliniutinut nutaanut sillimmatit, 0,5 mio. kr.-t kingusinnerusukku atugassiissutigineqarnissaat siunertaralugu siunertamut immikkoortinneqarput.

Isumaqatigiissuteqartut ilanngullugu inersimasunut ulorianartorsiortunut iluaqutsiisumik suliniutinik pisariaqartitsineq ilanngullugu aalluppaat.

Iluaqutaasumik nunatsinni qimarnuiit, arnanut angutinullu persuttarneqarsimasunut, persuttarneqarnissamik siorasaarneqarsimasunut imaluunniit ilaqtannut inooqatinulluunniit tunngatillugu inigigallarneqartut atuuttut annertusarneqarsinnaapput. Taamatut annertusaaneq kommunit suliniuteqarnerisigut pissaaq.

Qimarnuinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu ullumikkut Namminersorlutik Oqartussanit (siusinnerusukkullu naalagaaffimmit) tapiiffigineqarluni pisarpoq. Nunatsinni kommunini tamani qimarnuinnik pilersitsisoqarnissaa ilimagineqarpoq, taakkumi suli annertusarneqarmata. Meeqqanut Inuusuttunullu Naalackersuisoqarfik taamaalilluni 2024-mi qimarnuinnut tapiinerunissamik neriorsuuteqarpoq, kommuninilu aalajangersimasuni 2025-2027 tapiissuteqarnissaaq aamma siumoortumik neriorsuutigalugu.

Piffissap tapiissuteqarfiup naanerani 2028 aallarnerfigalugu qimarnuiit atuunnerat tunuliaqutaralugu tapiissuteqaqqinnissamut pisariaqartitsinerup erseqqinnerusumik nalilernissaa naapertuutissaaq.

Inersimasunut ulorianartorsiortunut siammassinnerusumik siunnerfilimmik suliniuteqarnissamik apeqqut ilanngullugu oqaluserineqarpoq. Tamanna ilaatigut "Ulorianartorsiortunut

siunnersuisooqatigiit"-nik pilersitsisinnaanermut aningaasaliinissamut aalajangiiffigisassatut siunnersuummut malitseqartitsineranut apeqquummut tunngatillugu sammineqarpoq.

Tassunga malitseqartitsinertut Naalakkersuisut ilaatigut workshopimik ingerlatsipput. Tamanna suli siunnersuummik tigussaasumik inerneqanngilaq, apeqqutimmi arlallit aaqqissuineranut tunngatillugu, ulorianartorsiortullu pillugit siunnersuisooqatigiinnik pilersitsinermi aningaasaqarnermi allatseqarnikkullu sullinneqarnermi tunngavissamut tunngatillugu suliareqqinnissaat pisariaqarmat.

Taamaammat Naalakkersuisut ingerlatsisunik attuumassuteqartunik oqaloqateqarlutik ulorianartorsiortut pillugit siunnersuisooqatigiinnik pilersitsinermi aaqqissuussinermik naapertuuttumik taasumalu aningaasaqarneranut siunnersuummik suliaqarnissaat tunngavissaatinneqarpoq. Kingorna siunnersuut inersimasunut ulorianartorsiortunut toqqaannartumik sammitinneqartunik suliniutinik naapertuuttunut allanut oqimaalutarnera ilanngullugu, 2026-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi pingaarnersiuneranut ilanngunneqarnissaa ilimagineqarpoq.

Taamattaq konto pingaarneq 34.11.08 Atornerluisunik katsorsaaneranut pilersaarut, sinaakkutit iluanni, atornerluinermik akiuiniarluni sulinermi katsorsaariaatsit attuumassuteqartut assigiinngitsut siuarsarniarnerannut Naalakkersuisut ammanissaannik kaammattorneqarput.

4. Akileraartarnermik isumaginninnikkut ikiorsiissutinik kiisalu ineqarnermut utoqqarnullu immikkoortumik aaqqissuusseqqinneq (Imminut pilersorneruneq)

Aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqarneq inunnut akileraarutininik akitsuutinillu ineqarnermut immikkoortumi, kiisalu Naalakkersuisut utoqqarnut periusissiaanni aaqqissuusseqqinneq, kiisalu taakku malitseqartinneqarnerat pillugu politikikkut isumaqatigiissutit imarisaanik nangitsineruvoq.

Naligiinnginnerup annikillisarnissaa sulisinnaasullu amerlinissaat siunertaralugu akileraartarnermik akitsuusiisarnermillu aaqqissuusseqqinneq

Akileraartarnermut akitsuusiisarnermullu immikkoortumi aaqqissuusseqqinnermi, ukiortaami atuutilersumik 2024-mi ukiaanerani ataatsimiinnermi inatsisitigut piviusunngortinniarneqartoq, ingammik inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut naligiinnginnerup annikillisarnissaanik, sulisinnaasullu amerlineqarnissaanik siunertaqarpoq, soorluttaaq innuttaasuni pisisinnaassuseq ataatsimut isigalugu annertusarneqassasoq. Suliniutit taakku ingammik innuttaasunut isertitakitsunut akunnattumillu isertitaqartunut iluaqutsiissaaq.

Suliniutillu peqatigisaanik akit siunissami qaffakkiartornerannut ilaatigut akissaatinik isumaqatiginninniarnerni iliuuseqarnissamut tunngatillugu iluaqutserneqarnissamik ataatsimut pisariaqartitsinermik tatineqarnermik annikillisaasuusaaq.

Taamaattoq tassunga atatillugu suliffeqarnermi aaqqissuussaanerni pisariaqartitat aallaavigalugit sulisitsisut ingammik isertitakitsunut akunnattumillu isertitalinnut akissaatinik isumaqatiginninniarnissami sulisitsisut piumasaqaataannik saqqummiussineranut atatillugu Naalakkersuisunit eqqummaariffigineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Ilinniarsimassutsip, piginnaangorsaanerup, atorfinitsitsinerup perorsaasunillu sulisoqaannarnissap siuarsarneranut atatillugu aningaasaqarnikkut sulinermilu atugassanik pilersitsineranut atatillugu pisariaqartitsisoqarsinnaavoq. Tassani atualerneq sioqqullugu immikkoortumi pingaarnertut anguniakkat piviusunngortinneqarnerannut sulisussatigut isumalluutit pisariaqartinneqartut qulakkeerneqarnissaannut suli ajornartorsiuteqartoqarpoq.

Soraarnerussutisiaqarnermik aaqqissuussinerup siunissamut isumannaarnera utoqqarnullu inatsisip suliarilluakkap piareersarnera

Utoqqaat inuiaqatigiinnitsinni isumalluutaapput pingaarutilit. Naluneqanngitsutut inuiaqatigiinni utoqqaat amerlasuuni eqqumaffigineqartussat amerliartorput, tassani pisortat ingerlatsiviinik ilusilersuineq ilanngullugu. Tamanna pingaarnertut kommuninik Namminersorlutillu qartussanik kalluaavoq. Tigussaanagerusumik tamanna paaqqinninnermut peqqinnissaqarfimmullu tunngatillugu ilusilersuinissamut naammassinnissinnaassutsimullu nutaanik piumasaqaateqarfiuvoq, soorlutaaq utoqqaat illuisa pilersinneqarnerannut ilusilersorneqarnerannullu, utoqqarnut naleqquttunik inissianik amerlanerusunik qulakkeerinninnermi, kiisalu immikkoortumut siunnerfilikkanik ilinniartitaanikkut piginnaangorsaanermillu ineriartortitsinissamik suliniutinut annertusisamik piumasaqaateqarfiuvoq. Taakku saniatigut inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa piujuartinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu utoqqalinersiuteqarnermi aaqqissuussap tamarmiusup ataqatigiissumik aaqqissuuteqqinnissaa annertuumik pisariaqartinneqarpoq.

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqartussaataanerup nalilersorneqarnera naammasseqqammersoq ilaatigut aallaavigalugu, kiisalu utoqqarnut periusissiami siunnerfiit, taamatullu Attassinissamut Ineriartortitsinissamullu Pilersaarut II aallaavigalugu, Naalakkersuisut isumaginninnikkut oqimaqatigiittumik inuiaqatigiillu aningaasaqarnerannik siunissamut qulakkeerinnittumik soraarnerussutisiaqartitsinermik aaqqissuussinermik, isumaqatigiissuteqartut 2025-p ingerlanerani tamanna pillugu politikikkut isumaqatigiissutissatut ilimagineqartumi atugassatut ataatsimut tunngavissiorinissaanut angusaqarniarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Taakku pillugit isumaqatiginninniarnissani immikkoortuni pingaarutilinni soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermi peqataasussaataanerup nalimmassarnissaani, soraarnerussutisiassanut katersani amerlasuuni, ullumikkut Qallunaat Nunaanni inissinneqaaqqasuni qallunaat inuuffigisassaattut naatsorsuutigisanit kalaallit inuuffigisassaattut naatsorsuutigisanut ikaarsaarnissamut periarfissat qulaajarneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tassani soraarnerussutisiassatut akiliutigineqartut ilaasa amerlanerusut kittaartumik soraarnerussutisiassanut inissinneqarsinnaanerannik akuersinissamut periarfissamik qulaajaanissaq ilanngullugu.

Kingusinnerusukkat ataatsimiinnermi inatsisinik allannguinissamut siunnerfiit assigiinngitsut isumaqatiginniniutigineqarnissaat pillugu politikikkut taperserneqarnissamik qinnuiginninnissaq aamma ilimagineqarpoq. Tamanna ilaatigut ileqqaartussaataanerumut peqataatinneqalernissap assersuutigalugu ukiunit 18-iniit 21-nut qaffannissaatigut, soraarninngortussaataanerup atorunnaarnerata assersuutigalugu ukiunit 63-iniit 61-inut apparnissaa, kiisalu skattekortip agguarnissaa, taamaalilluni siunissami akileraarummut procenti soraarnerussutisiassanullu ileqqaakkanut procenti takuneqarsinnaangorlugu.

Taamattaq innuttaasut annertunerusumik soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqarnissamut pisussaaffimmik naammassineqanngitsup akilersornissaanut nammineq piumassutsimik aaqqissuussinernik periarfissaqarnerulernissaasa misissornissaa naapertuutissaaq. Aaqqissuussineq taamaattoq allaffissornikkut oqimaappallaanngitsutut ilusilersorneqartariaqassaaq.

Soraarnerussutisiaqartarnermut immikkoortumi ataqatigiissumik aaqqissuusseqqinnissamik politikikkut isumaqatigiissuteqarnissaaq, 2022-mut aningaasanut inatsimmut isumaqatigiissut malillugu ataatsimut utoqqalinermi soraarnerussutit annertuumik qaffanneqarnerannut ataqatigiissillugu isigineqassaaq. Qaffaaneq taanna soraarnertut inuunermi aningaasaqarnikkut pitsaanagerusumik atugaqarnermik annertuumik kivitseqataavoq, taamaalilluni utoqqaat sulionnaarnerminni annertuumik isertitanik appariartortinneqarnatik, tak. aamma takussutissiivik tulluuttoq.

	2021 akit, kr.	2024 akit, kr.	2021 – 2024 qaffariaat, %
Kisermaa	143.922	164.149	14,1%
<i>Tunngaviusumik soraarnerussutisiat</i>	64.239	78.507	22,2%
<i>Soraarnerussutisiat tapeq</i>	79.683	85.642	7,5%
Aappariit	108.531	126.111	16,2%
<i>Tunngaviusumik soraarnerussutisiat</i>	64.239	78.507	22,2%
<i>Soraarnerussutisiat tapeq</i>	44.292	47.604	7,5%

Allatigut Naalackersuisut utoqqarnut periusissiamik pisariaqartumik malitseqartitsinermik qulakkeerinninnissaat aamma naatsorsuutigineqarpoq, tassani utoqqarnut inatsisissamut siunnersuummik saqqummiussineq, kiisalu siuliani suliniutit erseqqissarneqartut allat malitseqartinneri ilanngullugit. Tamanna ajornanngippat 2026-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip suliarineqarnissaata tungaanut. Malitseqartitsinikkut utoqqaat atugaasa toqqissisimanartuunissaat, ataasiakkaat utoqqalinersiaqartutut inuunerminnik pilersaarusiornissamut pitsaasunik periarfissaqarnissaat kiisalu utoqqarnut piumassuseqartunut periarfissaqartunullu sulinissamik pilerinarsaaneq periarfissiinerlu ilanngullugu.

Tamatuma saniatigut isumaqatigiissuteqartut utoqqaat peqatigiiffimminnik ingerlatsinissamut taperserineqarnissaat pingaartippaat. Taamaammat tapiissuteqarnissamut qinnuteqarnerat tunngavigalugu, Utoqqaat Nipaataq suliqatigalugu, 2025-mi utoqqarnik ataatsimiisitsinissamut ½ mio. kr.-nik aningaasaliisoqarpoq.

Naggasiullugu isumaqatigiissuteqartut utoqqarnut inatsisissaq, maanna annertuumik sulisussaaleqinermik ajornartorsiummut aamma upalungaassasoq innersuutigaa. Isumaqatigiissuteqartut utoqqaat suli sivisunermik sulinissaannik aningaasaqarnikkut kajumissaarisqaqarnissaa iluaqutaassasoq isumaqarput. Taamaammat inatsisiliornissamut suliami, utoqqalinersiallit nammineq isertitaannik qaffaanissamut periarfissanik, tamatumani soraarnerussutisiannik imaluunnit soorlu ineqarnermut tapiissutaannik ilanngaasoqartinnagu, ilaatigut misissuisoqartariaqarpoq. Siunnersuutissaq aamma ima aqqissorneqassaaq, utoqqalinersiallit pitsaanagerusumik atugaqarnissaat qularnaarniarlugu, Namminersorlutik Oqartussat kommuninut tamatumunnga aningaasartuuteqarnerunneranni kommunit utoqqalinersiallinnut aningaasat ingerlateqqittariaqarnerannik pisussaaffilerlugit.

Inissianik pilersuinerup annertusarnera oqimaaqatigilluarnerunerlu

2024-mi politikikkut isumaqatigiissummut "ineqarnermut immikkoortoq oqimaaqatigiittoq", ineqarnermut immikkoortumi ungasissumut sammisunik aqqiissuteqartumik toqqissisimanartunik aqqissuusseqqinnernik pilersitsisussami, 2025-mi ukiunilu tulliuttuni malitseqartitsisoqassaaq. Isumaqatigiissuteqartut isumaqarput, ineqarnerq pillugu aqqissuusseqqinnissaq kinguleruttoornitsinnik aqqiinissatsinnut pisariaqartoq.

Tassunga atatillugu ineqarnermi tapiissuteqartarnermik aqqissuusinerup aqqissuuteqqinnissaa qitiuvoq, taamaalilluni taanna pitsanngorsarneqarlunilu pisortat inissiaataanni attartortittakkani aningaasaqarnerup oqimaaqatigiittup pilerseqqinneqarneranut piffissami ataqatigiissarneqassalluni. Ineqarnermut tapiissutinik aqqissuusseqqinnerup inissanik attartornermi nalimmassaanissamik ilimasaarutigineqartut isumaginninnikut akisussaassusilimmik periarfissanngornissaat tunngavissaatinneqarpoq, taamaammallu ilaatigut isertitakitsut ineqarnermi

attartornermi kiliutit qaffannerisa sunniutaannut peqataatinneqannginnerisigut pitsannguineramik aallaaveqartumik, isertitallu qaffakkiartornerani annikilliarortinneranik il.il. isumaginninnikkut akisussaassuseqartumik ingerlanneqarsinnaaqqullugit.

Peqatigisaanik kollegiani ineqarnermi akiliutit aaqqissuusseqqinnermut ilaasinnaaneranik Naalackersuisut periarfissarsiuussasut, isumaqatigiissuteqartut isumaqarput, taamaalilluni kollegiani najugaqartut nalinginnaasumik attartornermi akiliutinik naatsorsuineq toqqammavigalugu ineqarnermut tapiissutinik pissarsisinaanermut periarfissinneqarsinnaaqqullugit.

Taamaammatt Naalackersuisut politikikkut aalajangernissamut toqqammavimmik patajaatsumik pilersitsinissaat naatsorsuutigineqarpoq, taassumalu inernera ajornangippat 2026-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut atatillugu ilanngunneqarsinnaaqqullugu.

Ersarinnerulersitsinissamik suliaqarnermut ineqarnermullu immikkoortumi oqimaaqatigiissumik ineriartortitsinissamut atatillugu, ineqarnermut suliniutinut aningaasalersuisarnermut aningaasat ilaatigut Nunaqarfinnut isorliunerusunullu inissialiornissamut pilersaarut, ataatsimoortumik tapiissutit aqutigalugit kommuninut tunniunneqartartut aqutigalugit siunnerfigineqartumut atorneqarnissaasa qularnaarnissaannik suliaqarnissaat tunngavissaatinneqarpoq. Taamaangippat isumaqatigiissuteqartut aningaasanik immikkoortitsinissamut ammapput.

Naalackersuisut aamma ukiuni aggersuni ilaqutariinnut illunik sanaartornermik suli siuarsaaniarnissaat inuusuttunullu inissianik, kiisalu utoqqarnut naleqquttunik inissialiornissaat isumaqatigiissuteqartut ilanngullugu naatsorsuutigaat. Tamanna aamma ineqarnermut immikkoortumi, innuttaasut ukiumikkut katitigaanerisa allanngoriartornerata malitsigisaanik allanngoriartortumi pisariaqartitsineq aallaavigalugu pissaaq. Naalackersuisut ilaatigut tamanna pillugu kommuninik oqaloqatiginninnissamut kaammattorneqarput, kommunimmi immikkoortumi oqartussaanerup ilaa annertoq ilisimasallu pigimmatigit.

Isumaqatigiissuteqartut inoqarfiit ukunani inuusuttut inaannik sanaartornissamut tullertut pingaarnersiornissaat isumaqatigiippat: Alluitsup Paa, Kuummiut, Itilleq, Saattut aamma Attu.

Immikkoortumi pisariaqartitsinerit iliuuseqarfigineqarnissaat immikkut aallullugu sanaartornissamut aningaasatigut sinaakkutissanik annertusisanik immikkoortitsisoqarpoq, taakkulu ingammik illoqarfiit annerit avataanni atorneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Taamaalilluni konto pingaarneq, 80.00.01 Nuussinissamut sillimmatit, ukiumut 5 mio. kr.-t kingusinnerusukkut pilersaarutinik sukumiisunik peqartoqalernerani atugassanngortinneqartussatut siunertamut immikkoortinneqarput.

INI A/S-p aamma Illuut A/S-p kattunneri

Isumaqatigiissuteqartut INI A/S-p aamma Illuut A/S-p kattunnissaannut Naalackersuisut suliaqartut immikkut maluginiarpaat. Kattussinermi isumaqatigiissuteqartut naatsorsuutigaat, ingerlatseqatigiiffik nangittoq nunatta inoqarfiini arlalinni, pingaarnermik inoqarfinni minnerni nunaqarfinnilu inissaaleqiffiusuni, inissianik sanaartornerunissamut aningaasaqarnikkut inissisimalluassasoq. Kattussinerup kingorna naatsorsuutaavoq aamma, Ilulissani, Aasianni, Sisimiuni, Nuummi Qaqortumilu inissianik sanaartornerit ingerlanneqassasut. Ineriartornerup nuna tamakkerlugu ingerlanneqarnissaa pingaaruteqarmat.

Erninermut atatillugu arnat angutillu akornanni naligiinnerusumik atugassaqarnissamik qularnaarneq

Suiaassutsit akornanni erninermi sulinngiffeqartarnerup atorneqarnerata naligiinnerusumik agguarneqarneranut inatsisitigut sinaakkutissarititaasut pisariaqartut pilersinneqarnissaannut pisariaqartitsisoqartoq, isumaqatigiissuteqartut isumaqarput. Taamaaliornissami inatsisinik

immikkoortumilu aqutsinermik nalimmassaanissaq sioqqutsisumillu suliffeqarnermi illuatungeriinnik oqaloqateqarnissaq ilaatigut tunngavissaassaaq, taamaaliornissamullu 2025 ingerlanerani suliniuteqarnissamut Naalakkersuisut kaammattorneqarput.

5. Suliniutit allat

Aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqartut ilanngullugu suliniutinut tulliuuttunut aningaasanik pingaarnersiuipput.

1992-p kingorna pinngitsaaliilluni naartunaveersaasiinermut taarsissutissanut atugassanik aningaasatigut sinaakkutissanik immikkoortitsineq

Suliap ingerlanera tamakkerlugu qulaajarneqassasoq aalajangerneqarpoq, tassanilu ilaatigut susoqarsimanagera, qanoq amerlatigisut akuunerat qangalu tamatuma pisimanagera qulaajarneqassaaq. Qulaajaanerup inergera ilaatigut akisussaaffigisap qanoq annertutigineranut, taarsiissuteqarnissamut tunuliaquttatut naapertuuttuusussamut sunniuteqassasoq ilimagineqarpoq.

Taamaammat 2025-mi konto pingaarneq, 20.11.50 Ingerlatsinermi sillimmatit, aallaavigalugit 4,5 mio. kr.-t immikkoortinneqarnissaannut aningaasaliinermi tunngavissiisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, taakku suliap ingerlanerani qulaajaanermi taaneqartumi inernerit tunuliaqutaralugit, politikikkut suliarinninneq aallaavigalugu atugassanngortinneqarsinnaassapput.

Nunatut nammineq aalajangiisinnaassutsip annertusarnissaanut aalajangernissamut tunngatillugu sinaakkutit ersarissut

Isumaqatigiissuteqartut § 21 pillugu isumalioqatigiissitaliortoqarnissaa isumaqatigiissutigaat. Isumalioqatigiissitaliorneq Inatsisartut suleqatigalugit pissaaq. Siunertamut aningaasaliisoqassaaq.

Tassunga 2025-mi konto pingaarneq 20.11.50, Ingerlatsinermi sillimmatit, 2025-mi 2 mio. kr.-t angullugit sinaakkusiisoqarnissaanut aningaasaliinermut toqqammavimmik pilersitsisoqarpoq, taakkulu tamanna pillugu erseqqinnerusumik tunngavissiineq aallaavigalugu atugassanngortinneqarsinnaapput.

Inuit pisinnaatitaaffiunut siunnersuisooqatigiinnut ICC-mullu aningaasaliissutit amerlineri

Tamatuma saniatigut ICC-mut Inuillu pisinnaatitaaffiunut siunnersuisooqatigiinnut aningaasaanik sinaakkutit annertusineqarput. Konto pingaarneq 64.20.07, Inuit Circumpolar Conference, tamatumani ICC immikkut ilisimasaqarmat aamma Issittumi Siunnersuisooqatigiinnut siulittaasoqarfimmullu sulianik ilapittuisinnaammat, ukiumut 0,5 mio. kr.-t kiisalu konto pingaarneq 31.02.06, Inuit Pisinnaatitaaffiunut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivi, aningaasaliissutit ukiumut 1,0 mio. kr.-nik aningaasaliissutit qaffanneqarput.

Timersorneq, kulturi ilagiillu

Timersornermik suliniutit nukittorsarneri

Isumaqatigiissuteqartut timersorneq ilaatigut peqqissusermik siuarsaasutut, aammalu pinaveersaatitsinermik annertuumik pilersitsisarnera ilisimavaat. Timersornermut immikkoortumut aningaasaliissutit amerlinissaat aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqartut isumaqatigiissutigaat, taamaaliornermilu timersortartut, amerlasuut pikkorissullu, toqqaannartumik iluaqutserneqarnissaat pingaartinneqarpoq, taamaalillunilu allaffissornerunermut aningaasat ingerlannginnissaat pingaartinneqarluni. Taamaammat pisortat tapiissutit aningaasaliissutaasa pitsaanerpaamik siunertamut atorneqarnissaannut qulakkeerinninniarluni immikkoortup

qulaajaavigineqarnissaata ingerlanneqarnissaa naapertuutissaaq, tassani ilaatigut specialforbundit, ingammillu meeqqat inuusuttullu timersornerat iluaqutserneqarsinnaaqqullugit. Taamatut qulaajaaneq immikkoortumi ingerlatsinermik qulaajaaneq atorlugu ingerlanneqarluarsinnaavoq.

Aallaqqaammut 2025-mi 10 mio. kr.-t tikillugit, 2026-mi 10 mio. kr.-t, 2027-mi 5 mio. kr.-t kiisalu 2028-mi 5 mio. kr.-t konto pingaarneq 20.11.70 Suliniutinut nutaanut sillimmatit, sillimmatit immikkoortinneqarput. Aningaasaliissutit 20/80-nngorlugit ESG-mut aamma GIF-imut agguaquneqarput. Atugassanngortitsinermi timersornermut immikkoortumi kattuffinnut tapiissutit aningaasaliissutit sunniutaannik qulaajaanissamik kissaatigineqartup inernissaa, aningaasanut inatsisikkut tunniunneqartoq utaqqinneqassaaq. Tamatuma kingorna isumaqatigiissuteqartut naatsorsuutigaat, pingaarnermik suaassuseqatigiinnut tamanut siammasissumik timersuutit pitsanngorsarniarlugit, pingaarnertut holdikkaarluni timersuutinut soorlu nunani allani unamminerni iligiiaanut kiisalu meeqqanut inuusuttunullu aningaasat agguarneqassasut.

Tamatuma saniatigut isumaqatigiissuteqartut assut pingaartippaat, aningaasat timersornermut toqqaannartumik iluaqutaanissaat, allaffissornermut atorneqaratik. Taamaammatt isumaqatigiissuteqartut aningaasat kattuffinnut atorneqarnissaat kissaatigaat.

Arctic Circle Racemut tapiissutit aningaasaliissutit qaffanneqassapput, tamatumani 2025-mi aamma 2026-mi ukiumut ½ mio. kr.-nik aningaasaliisoqartassaaq.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfianilu toqqorsivinnik pitsanngorsaaneq
Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu toqqorsiviit pitsanngorsarnissaannik pisariaqartitsisoqartoq paasineqarpoq.

2025-mi konto pingaarneq 20.11.70 Suliniutinut nutaanut sillimmatit, 2 mio. kr.-t sillimmatit immikkoortinneqarput. Taakku immikkoortumi pilersarusiornissaaq, 2022-mi Inatsisartuni aalajangiiffisassatut siunnersuutip suliarineqarnerani akuerineqartoq siunertaralugu, kiisalu Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu siunissami toqqorsivinnut sinaakkutinik pilersitsinissamut pilersarusiornermut atugassatut atugassanngortinneqarnissaat tunngavissaatinneqarput. Taamaattumik pilersitsinissami aningaasaateqarfinnit tapiiffigineqarsinnaanerup misissornissaa naapertuussinnaavoq. Tamanna siuarsarniarneqartariaqarpoq.

Kulturip nangitaasutut ineriartortinneranut aamma paasisitsiniutigineranut toqqammavissat pitsaanerit

Isumaqatigiissummik illua'tungeriit 2024-mi ukiakkut ataatsimiinnermi filmiliortarneq pillugu inatsisip akuerineqarparasilernera iluaralugu iclassivaat, taannalu taamaalisukkut toqqammaviit tamaaneereersut iluini ilaannakortumik aningaasaliiffigineqassaaq. Tamanna tassaassaaq nunami namminermi filmiliornermik pilersitsinissamut aallaaviusussaaq, filmiliortoqarfimmut, nunami innuttaasunut, aammalu nunap avammut kiinnernissaanut periarfissamut iluaqutaassalluni.

Tamatuma saniatigut filmiliorneq pillugu inatsimmut siunniussanik piviusunngortitsinissamut iclassutit aningaasaliissutit immikkoortinneqarput, tamatuma siullertut ukiumoortumik aningaasaqarnikkut toqqammavigisap 1,4 mio. kr.-nik annertusaavigineqarneratigut konto pingaarneq 20.11.70 Suliniutinut nutaanut sillimmatit, inissinneqarlutik. Taamaalisukkut filminstituttip takkuttussap piviusunngortinneranut atatillugu iclassutit aningaasaliinissamik pisariaqartitsinerup pingornissaanik naatsorsuuteqartariaqarnera partiit sianigaat. Taamaattumik aningaasanut inatsisinut kingusinnerusunut naleqqiullugu tamanna sammisaasinnaassaaq, soorlulusooq siunertamut tassunga aningaasaateqarfinnit tapiissutinik pissarsinernik angusaqarnissamut periarfissanik misissuinissaaq attuumassuteqarsinnaassalluni.

Aammattaaq suliarisat innuttaasunut siamasinnerusumik iluaqutaalersinniarlugit Nunatta Isiginnaartitsisarfiata nunami angalallunilu isiginnaartitsissutiminik sassartarnissamut aningaasartuutunik matussusiinissaminut aningaasaqarnikkut pitsaanagerusunik periarfissaqarnermik periarfissiisussanik aningaasaliissutit pingaarnersiugaassapput.

Siunertamut tassunga konto pingaarneq 40.95.05 Nunatta Isiginnaartitsisarfia, ukiumoortumik aningaasat 2,0 mio. kr.-t immikkoortinneqassapput.

Tamatuma saniatigut nipilersortartut aamma eqqumiitsuliortut timersornermi kulturimilu suliaqartartut aaqjissuussinerannut atatillugu angalanerannut, konto pingaarneq 40.95.01 Eqqumiitsuliornermut kulturimullu tapiissutit aqutugalugu, ukiumut 0,3 mio. kr.-nik tapiissusiisoqartassaaq.

Kiisalu kalaallit atuakkiortut atuakkanik saqqummersitaasa nutsernissaannut konto pingaarneq 40.95.01 Eqqumiitsuliornermut kulturimullu tapiissutit, allanut ukiumoortumik 0,3 mio. kr.-nik immikkoortitsisoqassaaq. Tapiissut "Kalaallit Atuakkiortut"-nut atorneqarnissaa naatsorsuutaavoq.

Oqaluffinnik iluarsaassinerit, ajornanngippallu sanaartornerit

Aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiissummi illua'tungeriit oqaluffeqarfimmi pisariaqartitanut pilersaarutip nutarsakkap aamma pingaarnersiorfiusup suliarinissaa ujartugaraat, tassanilu suliassaqarfimmi pisariaqartitat paasineqartut taakku aallaavigalugit pingaarnersiuinissamut siunnersuummik tunngaveqarluni kingusinnerusukkut politikikkut isummertoqarsinnaavoq.

Tassunga ilaasutut inoqarfeeqqani oqaluffilorsinnaanernut atatillugu iluarsiinissamut ilutsinik periarfissaasunik allanik isumaliutigisat ilaatinnessaat naatsorsuutigisaavoq, taamaalilluni sumiiffigisamut iluaqutaasunik siunertanik arlalinnik kiffartuussaqaarsinnaasunik sumiiffinni piginnaasanik iluaquteqarluarnissamik qulakkeerinninniarluni. Tassunga assersuutigalugu atuuffinnut arlalinnut ajornanngippat illuliorsinnaaneq oqaluffittut, katersortarfittut, atualernej sioqqullugu ingerlatsinnerni neqeroorutinut il.il. atuussinnaasutut pisinnaavoq. Tamanna innuttaasunut iluaqutaanerulissapput aammalu sanaartukkanut aningaasaliissutunik atorluaanerussalluni.

Iluarsaassineq aamma aserfallatsaaliuineq, kiisalu pissutsinik immikkut illuinnartunik isumaginnittarneq

Aningaasanut inatsit pillugu isumaqatiginninniarnerit ilaattut sumiiffinni assigiinngitsuni, aamma immikkoortoqarfiit assigiinngitsut iluini iluarsaassinissamut aamma aserfallatsaaliuinissamut pisariaqartitsineq oqallissutaasimavoq. Pisariaqartutut pineqartuni ilaavoq Ikerasammi illuutit ilaanni pitsanngorsarnissaannut iliuuseqarnissamik kissaateqarneq, oquk pissutigalugit innuttaasunut atorsinnaajunnaartut aaqqiiviginissaat, tassa atuarfik, peqqissaavik, meeqqerivik, Illu Sullissivik, uffarnermut aamma errorsisarnermut atortorissaarutit, kiisalu ilinniartitsisunut inissiat iliuuseqarfiginissaat. Tulliatut Nanortalimmi palasip illuanik pitsanngorsaanissaq pillugu piviusutut kissaatigisaq saqqummiunneqarpoq, taanna qanoq issutsimigut iluarsaanneqaarsinnaajunnaartutut issuseqarneranik pissuteqarneragaammat. Isumaqatigiissuteqartut illumik nutaamik pisinissaq kaammattuutigaat.

Illua'tungerisat attuumassutillit pineqartut taakku peqatigalugit suliat piviusut taakku malitseqartitsiviginissaannik Naalakkersuisut iliuuseqarnissaat naatsorsuutigineqarput. Taakku immikkoortillugit isigineqassanngillat, tassami aserfallatsaaliuiarnissap, aamma pisarialittut iluarsaassinerup imaluunniit taartaasussanik sanaartornerit isumannaarnissaannut siamasinnerusumik pisariaqartitsisoqarpoq. Immikkoortoqarfiit, aamma akisussaaffigisatut suliassaqarfiit ataasiakkaat tamakku iluini Nuna tamakkerlugu Nassuiaat 2023-meersoq piviusumik malitseqartitaanissaa pisariaqartinneqarpoq.

Ilaavoq peqqinnissaqarfimmi, ilageeqarnermi aamma attaveqaasersuutini suliassaqarfinnut pilersaarusiornissaq, aammalu taakkununnga atasutut iliuserisassanut Namminersorlutik Oqartussat suliaqartussaapput. Taamaalisukkut kommunini akisussaaffigisatut suliassaqarfiini arlalinni pisariaqartitsisoqarpoq. Taamatuttaaq timersortarfinnut, aamma katersortarfinnut, suliffeqarfittut imminut ingerlatitaalersunut, naammattumik aserfallatsaaliugaanissaannut pisarialimmik aningaasaateqanngitsunut tamanna atuuttuuvoq. Immikkoortunik pilersaarusiornermi timalinnut aamma aningaasatigut pilersaarusiornit akornanni pisarialittut ataqatigiiffimmik Naalackersuisut aamma kommunit qulakkeerinninnissaat, aammalu tamatuminnga pingaarnersiuinissaat inuiaqatigiinnut tunngasutut assut pingaaruteqartuuvoq.

AIS-imi aningaasaliinermut tunngasutut kingunerisinnaasat – ataatsimut isiginniffik

Iluarsaassinermut aqqut 1 – Ilinniagaqarnerup aamma piginnaasaqarnerup inissisimaffianik annertusaaneq	2025	2026	2027	2028	2025-2028
Meeqqat atuarfiannut tunngatillugu ilinniutinut aamma immikkut atuartitsinermut pitsaanagerusunut tapiissutit	5	5	5		15
Katinnera 1	5	5	5	0	15

Iluarsaassinermut aqqut 2 – Siuarsarneq piujuartitsisoq, aamma aningaasaqarnermut arlalinnik aallaaveqartumut allanngortitsineq	2025	2026	2027	2028	2025-2028
Aallartisaasarnermut tapiissutit	5	5	3		13
Tunumi aalisarnermik ineriartortitsinerit	1	1	1	1	4
Upernaviarsummi traktorimut aningaasaliissutit	1				1
Katinnera 2	7	6	4	1	18

Iluarsaassinermut aqqut 3 – Pisortat immikkoortoqarfianik siunissamut qularnaarineq	2025	2026	2027	2028	2025-2028
Peqqinnissaqarfimmi pilersitanut sillimmatit, ilaatigut peqqissutsimut politikikkut isumaqatigiissutaasumik malitseqartitsineq aallaavigalugu	5	5	3		13
Angajoqqaanut tunngatitanik iliuuserisat, ilaatigut inissiinerit pinaveersinniarlugit siunertaqartoq	5	5	3		13
Tusilartunik isumasioqatigiissitsineq	0,5	0,5			
Katinnera 3	10,5	10,5	6	0	27

Iluarsaassinermut aqqut 4 – Akileraartitsinermi aaqqiissummik iluarsaassineq, atugarissaarfimmi ikiorsiissutit, kiisalu ineqarnermut aamma utoqqarnut suliaasaqarfik	2025	2026	2027	2028	2025-2028
Inoqarfinni minnerni illuliornermut aningaasaliissutit	15	15	15	15	60
Katinnera 4	15	15	15	15	60

Sinneri 5	2025	2026	2027	2028	2025-2028
1992-ip kingorna pinngitsaalilluni naartunaveersaartitsinermut taarsiissuteqarnissamut aningaasaqarnikkut toqqammavissaq	4,5				4,5
§ 21 ataatsimiitaliarsuarmi suliaqarnermik ingerlatsinermut aamma tassunga tunngasumut aningaasaliissutit	2				2
Timersornermik nukittorsaaneq	10	10	5	5	30
ICC-mut aningaasaliissutit amerlanerit	0,5	0,5	0,5	0,5	2

Inuit pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiinnut aningaasaliissutit amerlanerit	1	1	1	1	4
Arctic Circle Racemut tapiissut	0,5	0,5			1
Nipilersortartunut angalasunut	0,3	0,3	0,3	0,3	1,2
Nunatta Katersugaasivianut aamma Toqqorsivianut toqqorsisarfinni atortorissaarutininik pitsanngorsaanerit	2				2
Nunatta Isiginnaartitsisarfanut angalanernut tapiissutit	2	2	2	2	8
Kalaallit atuakkiannik nutserinerit	0,3	0,3	0,3	0,3	1,2
Katinnera 5	23,1	14,6	9,1	9,1	55,9

Katillugit (mio. kr.) 1+2+3+4+5	58,6	51,1	39,1	25,1	173,9
--	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------

Missingersuusiornermut aamma naatsorsuuserinermut inatsimmi aningaasartuutit allanngoriartornerinut piumasaqaatinik malittarinneq

2025-mut Aningaasanut Inatsisissatut Siunnersuutip aappassaaneernerani pisortat aningaasartuutaasa annertusiartornerinut missingersuusiornermut aamma naatsorsuuserinermut inatsimmi nalunaarneqartutut killilersuutaasumut naleqqiullugu atugassat killup tungaanoortut 84 mio. kr.-upput (missingersuutit inissisimaffiat). Tamanna kingusinnerpaamik pingajussaaneernerani iluarsineqassaaq. Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfiup suliffiup avataani inuiaqatigiinnut aningaasaqarnermut tunngasutut misissueqqissaarineq naammassisimavaa, tassani pineqarluni aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi ilaasutut, aamma manna tikillugu missingersuutit inissisimaffiannik naatsorsuuserinermi ilaasimasutut kollegialiorluni suliniummut piviusumut, aallartisarneqartumut aningaasaliissuteqarneq. Taamaaliortoqarpoq piviusutut sanaartornissamik suliniutaasoq, Missingersuusiornermut Naatsorsuuserinermullu inatsimmi aalajangersakkat attuumassutillit malillugit missingersuutit inissisimaffiannik naatsorsuusiornermut ilaatinneqarsinnaassannginneranik nalilersuiniarluni. Taamatut ilaatitaqannginneq ilaatigut Inatsisartut akuersissuteqarnerannik, ilaatigullu ilorraap tungaanut inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut kingunerisinnaasanik nalilersuinerinik peqarneranik tunngaveqartussaassaaq.

Taamaalilluni tunngavissiaq immikkut ittoq Nuummi kollegialiorneq pillugu, inuiaqatigiinni aningaasaqarnermik misissueqqissaagaanerata inernerisaa tunngavigalugu, Naalakkersuisunit akuersissuteqarnissamut inassuteqaammik imaqarpoq, pineqarluni missingersuutit inissisimaffiinnik naatsorsuuserinermik kollegialiornermik suliniummut tassunga aningaasartuutit ilaatinneqarsinnaannginneri, aammalu tamanna pillugu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap akuersissuteqarnissaa pillugu qinnuteqarnissaaq.

Taamaalilluni qinnuteqaat taanna akuerineqassappat aningaasaqarnikkut pingaarnersuiuffittut inissaq annertunerusoq pigineqalissaaq, taassumalu 2025-mut aningaasanut inatsit pillugu isumaqatigiisummut qulaani pineqartutut aningaasartuuteqarnissamik piumasaqaateqarfigisatut kissaatit periarfissinnaavai, tassalu aningaasartuutissanut toqqammavigisaq pillugu inatsisitigut tunngaveqartutut aalajangersakkat taakku iluaniitineqarsinnaassallutik, taamaalisukkullu ukiumoortumik katillugit 15 mio. kr.-nik assigiimmik inissisimaffiusuni tamani sipaaruteqarnerup

naammassineqartarnissaa tunngavigitinneqassalluni. Tassani kommunit, soorlulusooq Peqqinnissaqarfiup Aalisarnermullu Piniarnermullu Naalackersuisoqarfiup ilaatinneqassannginnerat tunngaviutinneqarpoq.

Ajornanngippat akuersissuteqarnerup kingunerisinnaasaa aallaqqaasiussatut takussutissiami ataaniittumi ilanngussorneqarpoq.

	AIS2025	M 2026	M 2027	M 2028	2025-2028
Missingersuutit inissisimaffiannit kollegianik piigaqarneq ilanngullugu AIS2025-mi atugarisinnaasat	18,1	58,7	47,3	-0,3	123,8
Missingersuutit inissisimaffiannit kollegianik piigaqarneq, aamma ukiumoortumik 15 mio. kr.-nik assigiimmik inissisimaffiusuni tamani sipaaruteqarnerit ilanngullugit AIS2025-mi atugarisinnaasat	33,1	73,7	62,3	14,7	183,8
Qulaani pineqartutut annertunermik aningaasartuuteqarfigisassatut kissaatit R1-R5	58,6	51,1	39,1	25,1	173,9
Isumaqatigiissuteqareernikkut atugarisinnaasatut nutartigaasut	-24,9	22,6	23,2	-9,8	9,9

Naggasiineq

Taama oqaaseqarlutik ukiumut aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissut isumaqatigiissuteqartut atsiortaat.

Nuuk, ulloq 18. november 2024

Inuit Ataqtigiit

Siumut

Naalackersuisut